

Protektorát – padělky vzácných materiálů ke škodě sběratelů

Známky protektorátu Čechy a Morava se těšily největšímu zájmu sběratelů vlastně především v neblahé době jeho existence. Po válce se od nich filatelisté celkem pochopitelně odvrátili a po roce 1948 byly dokonce odsunuty do „ilegality“ jaksi z moci úřední. Jako mnohé za socialismu, i toto nepostrádalo tragikomické rysy, kdy jsem jako vedoucí obchodního oddělení Pofisu v polovině 80. let korespondoval s právníky Federálního shromáždění, zda je přípustné, abychom do nově obnovených aukcí zařazovali doklady holocaustu, konkrétně korespondenci vězňů terezínského ghetta a s tím související balíkovou připoštětí známku. Nějaký hodný pracovník FS mi tehdy písemně odpověděl, že jeho odbor sice není kompetentní k vykládání předpisů o propagaci nacismu, ale že zmíněné doklady za ni nepovažuje. A to byl první krok postupného obnovení „oficiálního“ obchodování s materiály z let 1939-45 u nás.

Po roce 1989 se pak ledy prolomily zcela a po dlouhém údobí prohibice se ceny lepších položek vyšplhaly na mnohonásobek. Roli jistě sehrálo i to, že protektorátní známky vede katalog Michel jako německé a tamní mohutný trh ochotně nasál obrovské množství zejména razítkovaných známek, mezi nimiž prim hrála první přetiskové série, a pak známky s kupony, spojkami a deskovými značkami a čísly všech vydání. Tehle v Německu do té doby jen málo vídaný materiál po léta nacházel kupce, vlastně až do doby kdy se ukázalo, že za jeho přisunem stojí několik českých padělatelů, kteří opatřují známky bez lepu (a vykoupané s nálepkou) otisky ukradených nebo padělaných razítek. Šlo o tak mohutná množství, že jednu dobu jistý pan Č. po burzách a obchodech vykupoval první přetiskovou sérii dokonce i s rezovými skvrnami, tu pak padělatelé chemicky „odrezili“ v chlorovém roztoku, zesvětlený papír ztmavili koupáním v čaji nebo kávě, orazítkovali – a někdy dokonce opatřili znaleckou značkou (zpravidla Gilbert). Papír sice ztmavili, ale chlor zesvětlil barvy známek, a právě to způsobilo, že si němečtí zákazníci začali klást otázku, zda je čeští dodavatelé netahají za nos – a odběr se postupně zastavil.

Po těchto počátečních dobách „hojnosti“ si padělatelé samozřejmě nechtěli zvykat na nastalý půst, a tak se přeorientovali na zákazníky tuzemské. Ti však o razítkované známky neměli zpravidla zájem, a tak bylo třeba dodávat jiný materiál. Z metody „velký obrat – malý zisk“ (i když v popsaném případě šlo spíš o ideální metodu „velký obrat – velký zisk“) přešli na „malý obrat – velký zisk“, spočívající v prodeji vzácných známek, zejména balíkové připoštětí známky Terezín v blocích či dokonce celých arších a pak nejdražšího aršíku – legendárního Heydrichova. Kupců na takové zboží jistě není mnoho, ale že se najdou, ukážeme na následujícím případě.

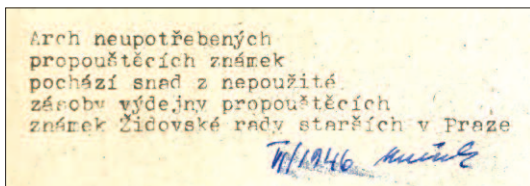
Minulý měsíc se na mě obrátil Ing. S., sběratel ze Slovenska, že by potřeboval ověřit arch terezínských známek a Heydrichův aršík, který má i s původní obálkou. Šlo o tak vzácný materiál, že nelitoval cesty a přivezl mi jej ukázat osobně. Vyhradil si na to dostatek času, ale – jak se ukázalo – zbytečně. Rozpoznat, že jde o padělky ke škodě sběratelů, totiž trvalo jen pár okamžiků, stačilo krátce se podívat lupou.

Arch terezínských známek byl ve skutečnosti dobře známý padělek ve velkém nabízený na světovém webovém portálu ebay, odkud jej tuzemští podnikavci

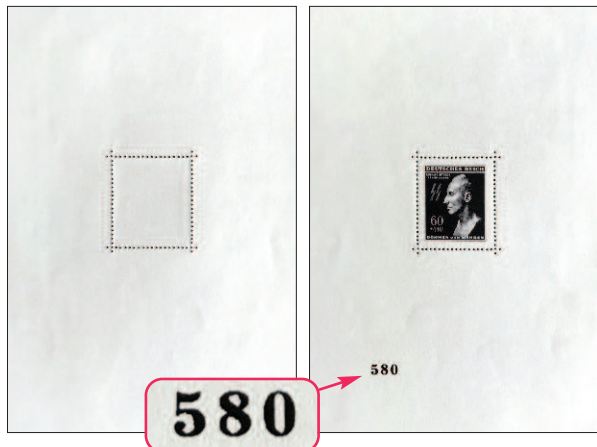
přeprodávají na prodejní stránce aukro. Poznat jej lze na první pohled – obraz levé horní rohové známky je namontován mírně šikmo (už jsem o tom několikrát psal – ale, jak je vidět, je třeba to opakovat).

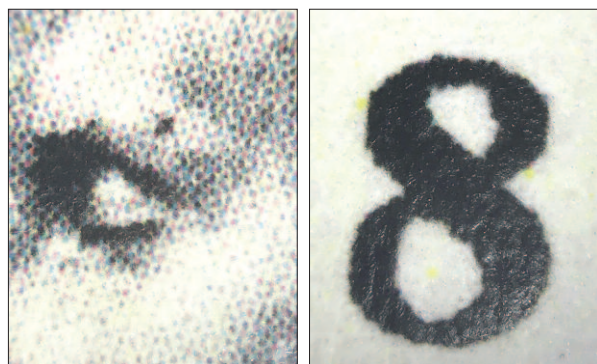
Jde zjevně o novodobý výrobek. Pro zvýšení jeho důvěryhodnosti byl tuzemským prodejcem adjustován na černém listu papíru, na jehož zadní straně byl přilepen lístek papíru s textem o jeho údajném původu, s datem VI/1946, tedy dlouho, dlouho před vznikem padělku. Lístek je mimochodem důkazem, že v popsaném případě nejde o nedopatření nebo omyl, ale o jasný podvod.

Jestliže uvedený arch jsem v podobné souvislosti viděl už několikrát, další předložená položka byla pro mě novinkou. Šlo o Heydrichův aršík s obálkou, který byl rovněž padělkem ke škodě sběratelů.

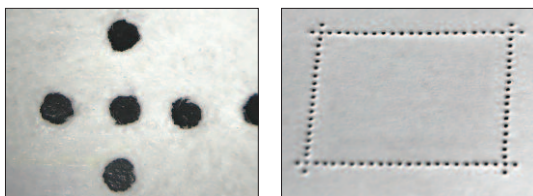

Obraz známky aršíku byl zhotoven na barevné kopírce (nejspíš z běžné známky archového vydání), jak je vidět na zvětšeném detailu. Na kopírce vzniklo i číslo aršíku.

Detail známky a čísla z aršíku

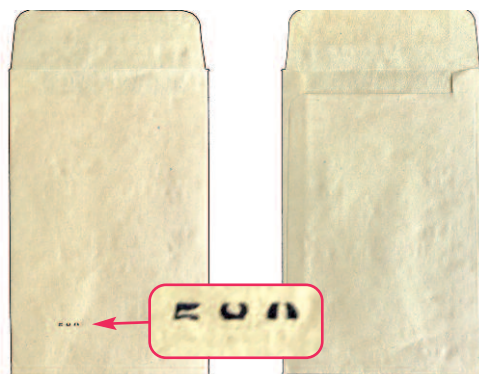
Padělané je samozřejmě i zoubkování. Zhotoveno bylo jednoduchým nástrojem, možná hřebíkem s uříznutou špičkou, což způsobilo nápadné protlačení okrajů perforačních otvorů, což je dobře vidět ze zadní strany.

Detail perforace aršíku

Perforace ze zadní strany

Pro zvýšení důvěryhodnosti padělatel svůj výrobek vybavil i obálkou. Na rozdíl od aršíku, u nějž měl představu o jeho podobě například z vyobrazení v katalogu, u obálky nevěděl, jak má vypadat, a tak zjevně improvizoval. Číslo se mu nepodařilo pořádně provést, ale obálku asi neměl čím nahradit, a tak ji připojil s číslem značně neúplným.

Vrcholem puntičkářství pak bylo, že padělatel do obálky vložil k aršíku i stejně velký list průsvitného papíru, o čemž se zjevně rovněž dočetl v literatuře. Aršík jím „chráněný“ vidíme na obrázku.

Přes všechnu pečlivost padělatele vidíme, že je jeho výrobek značně nedokonalý a ostražitý sběratel by si měl s jeho odhalením snadno vědět rady – stačilo se podívat lupou.

Přesto byly arch i aršík prodány za nemalou cenu a kupující tak utrpěl citelnou škodu. Když jsem se ho ptal, jak se mohl nechat tak oklamat, jen si smutně povzdechl, že prodávající působil naprosto důvěryhodně, byl to starší pán se dvěma akademickými tituly, prodávající známky na aukru, kde se seznámili. K provedení obchodu se pak osobně sešli v Praze.

Druhý den mi mailem napsal, že šlo o PhDr. Mgr. F. P. ze Sušicka a poslal mi jeho adresu a telefon. Prodávajícímu jsem zavolaal, abych do článku uvedl i jeho vyjádření. Potvrdil mi, že k obchodu skutečně došlo, známky prý koupil od dnes už zesnulého sběratele z Letňan a na transakci dokonce prodělal, protože když si vzal peníze za prodej od Ing. S., zapomněl tašku s nimi v autobusu, takže jako důchodce by je teď stejně neměl z čeho vrátit...

A to je konec téhle historie, k jejímuž počátku můžeme říci, že slepá touha po něčem je špatný rádce – a že každý filatelista by měl v kapse nosit lupu, aby se podíval, co vlastně kupuje. A samozřejmě, že radit se znalcem by se měl před tím, než zaplatí, a nečekat, až v něm začne hlodat červík pochybností!

FB

Pozn.: Jména a adresy obou zmíněných účastníků transakce máme v redakci k dispozici.